

Jeopolitik Bir Avrupa, Sosyal Politikayla Başlar

Article by Mehtap Akgüç

August 5, 2022

“Jeopolitik” kelimesi, geçmişte kalmış bir dünyanın generallerinin ve diplomatlarının satranç taşlarını haritalar arasında hareket ettirdiği görüntüleri çağırıyor. Bu, güç ilişkilerinin ortadan kalktığı anlamına gelmiyor. Avrupa dahil büyük güçler, her zamankinden daha geniş alanda avantajlı bir konum için rekabet ediyor. Fakat bu, tepeden inme bir proje olamaz. Avrupa için herhangi bir jeopolitik vizyon girişimi, sosyal adalet ve demokrasi ile başlamalı.

Avrupa kurumları kendilerini “açık stratejik özerklik” olarak bilinen bir kavrama adadılar. Geniş anlamda bu, Avrupa Birliği’nin kendi kaynaklarını kullanarak hareket etme ve dünyanın diğer bölgelerine olan bağımlılıklarını azaltma becerisini ifade ediyor. Bu, Avrupa’nın Covid-19 pandemisinden kurtulmasının bir parçası olarak Avrupa kurumları tarafından teşvik edilen kilit unsurlardan biri. “Açık stratejik özerklik” elde etmek, Avrupa Komisyonu’nun, değişen bir küresel bağlamda Avrupa’nın kilit bir küresel aktör haline gelmesine yönelik stratejisi.

Pandemi, jeopolitik fikrini, teknoloji ve sağlık gibi yeni alanları içerecek şekilde genişletti. Ancak bu anlayış henüz yeterince genişlemiş değil. Avrupa Birliği için herhangi bir jeopolitik vizyon nihayetinde Avrupa toplumlarına bağlı. Açık stratejik özerklik, etkili olmak için, çevresel gerçeklerin yanı sıra sosyoekonomik boyutları da dahil etmek üzere geleneksel jeopolitik değerlendirmelerin ötesine geçmeli. En üst düzeyde belirlenen politikalar insanların yaşamlarını çok somut ve çok hızlı bir şekilde etkileyebilir. Sosyal boyutu gözden kaçıran bir jeopolitik Avrupa, infial yaratma riskini taşır ve halk tepkisine yol açabilir.

Our latest edition - Making Our Minds: Uncovering the Politics of Education - is out now.

It is available to read online & order straight to your door.

[READ & Order](#)

Strateji özerkliğinin arka fonu

Uzun bir süre “stratejik özerklik”, bir devletin ulusal güvenlik ve stratejik öneme sahip konularda tek başına hareket etme kabiliyetini ifade etmek için ağırlıklı olarak askeri ve dış politika bağlamlarında kullanıldı. Bugün, küresel jeopolitik giderek daha karmaşık hale geliyor. İklim politikaları gibi konular, önde gelen iki küresel aktör olan Amerika Birleşik Devletleri ve Çin arasındaki rekabetle nitelenen, sürekli gelişen bir jeoekonomik içerikte diğer alanlarla kesişmektedir. Dolayısıyla zaman içinde, stratejik özerklik kavramı, teknolojik gelişme ve ekonomik çıkarlar gibi alanları kapsayacak şekilde genişletilmiş oldu.

Ardından Covid-19 geldi. Bu yalnızca ciddi bir halk sağlığı krizi değildi; pandemi ve ardından

gelen karantinalar, dünya genelinde toplumların ekonomik ve sosyal temellerini sarstı. Avrupa'da kriz, Avrupa Birliği'nin stratejik öneme sahip alanlarda diğer ülkelere bağımlılığını ortaya çıkaran bir dizi kırılma ortaya çıkardı. Yüz maskeleri veya Hindistan ve Çin'de üretilen ilaç prekürsörleri gibi girdiler türünden kritik ürünlerin üretiminde ve tedarikinde yaşanan aksaklıklar, Avrupa sağlık sistemlerini krizde yetersiz kıldı. Açık stratejik özerklik kavramı, Avrupa'nın gelecekteki krizlere daha iyi hazırlanmasını sağlamak için geliştirildi. Öncelikli hedefi, zorluklar karşısında daha dayanıklı bir Avrupa iken, "açık" ön eki, AB'nin benzer düşünceye sahip ortaklarla çok taraflı ilişkilere bağlı kalmaya devam ettiğini göstermeyi amaçlamakta.

Birbirine bağlı bir dünyada sosyal politikalar

Günümüz koşullarında, farklı politikaların iç içe geçtiği giderek daha fazla kabul görmekte. Örneğin ticaret politikası artık iklim politikasından ayrı değil; en azından teoride, ikisinin birlikte çalışması bekleniyor.

Enerji geçişi bu birbirine bağlı olma halinin açık bir örneği. İklim değişikliği ve çevresel bozulma ile karşı karşıya kalanmışken, yeşil geçiş, Avrupa'nın enerji sisteminin dönüşümünü gerektiriyor. Bu süreç, enerjinin hem üretilme hem de tüketilme biçiminde ezber bozan değişiklikler içerecek. Yüksek karbonlu enerji kaynakları kullanımdan kaldırıldıkça, enerji maliyetleri artacak. Ender toprak mineralleri gibi belirli kaynakların kıtlığı ve karbon vergileri, maliyetleri daha da artıracak. Önümüzdeki bir kaç on yılda, enerji fiyatları istikrar kazanacak ve sonunda daha temiz ve daha ucuz yenilenebilir kaynakların sağlanabilirliğinin artması ile düşecek. Ancak bu arada, enerji faturaları artacak ve daha fazla insan kendini enerji yoksulluğu içinde bulabilecek.

*Endüstriyel gelişme, becerilere yatırım ve
insana yakışır işlerin yaratılması el ele gider.*

Başka bir deyişle, daha özerk ve sürdürülebilir bir Avrupa'nın izlemesi gereken karbonsuzlaştırma yolları, sosyal bir maliyetle gelecek. Enerji kaynaklarına bağımlılıkların değişmesi, enerji ithalatını ve ticaretini etkileyecektir. Yeşil geçiş boyunca güçlendirilmiş sosyal koruma olmazsa, kötüleşen sosyoekonomik koşullar kamuoyunda muhalefet yaratabilir. Fransa'daki sarı yelekliler hareketi, yeni bir karbon vergisiyle akaryakıt fiyatlarındaki artış nedeniyle tetiklendi ve orta ve düşük gelirli hanelerin karşı karşıya olduğu mevcut finansal zorlukların artmasına katkıda bulundu. Güvenilir, adil bir geçiş olacaksa toplumun desteğinin gerektiğini kabul eden bazı politikacıların görüşlerinde de benzer bir sosyal tepki korkusu var gibi görünüyor.

Sosyoekonomik koşullar enerji politikalarından, enerji politikaları ticari ilişkilerden, ticari ilişkiler jeopolitik dinamiklerden, jeopolitik dinamikler ise kritik ham maddelerin ve kaynakların kontrolünden ayrılmaz. (Neredeyse) her şeyin birbirine bağlı olduğu bir dünyaya hoş geldiniz.

Sosyal politikanın stratejik yönü

Farklı politika alanlarındaki birçok bağlantı göz önüne alındığında, Avrupa'nın açık stratejik

özerkliğini geliştirmeye yönelik girişimler, sosyal ve ekonomik sonuçlarından hemen hemen hiç ayrı düşünülemez. Bununla birlikte sosyal politika, aslında tartışmaya esas olması gerektiği halde, müzakerenin yeterince tartışılmayan bir yönü olmaya devam ediyor.

Avrupa'nın dünyanın diğer bölgelerine bağımlılığını azaltmak, stratejik sektörleri ve endüstrileri (yeniden) geliştirmeyi kapsıyor ve kritik üretim hatlarının Avrupa'ya yeniden taşınmasını potansiyel olarak içeriyor. Kritik becerilere yönelik güçlendirilmiş yatırım, bu çabanın merkezinde yer alıyor. Özellikle stratejik endüstrilerde küresel bir lider olmak hedefleniyorsa, dijitalleşme ve sürdürülebilirliğin eş geçişi sırasında yeniliği artırmak ve rekabetçi kalmak isteyen bir Avrupa için insanlara ve onların bilgi birikimine yatırım yapmak son derece önemli.

Avrupa mesleki eğitim merkezinin (Cedefop) tahminlerine göre, Avrupa dijital endüstriler, bilimsel araştırma, sağlık ve öğretim dahil olmak üzere bazı meslek alanlarında beceri eksiklikleri ile karşı karşıya. Örnekler arasında İtalya'da sürdürülebilir mimarlara ve Avrupa çapında elektrikli otomobil endüstrisinin gelişiminin getirdiği, özel becerilere sahip işçilere yönelik artan talep sayılabilir. Söylemeye gerek yok, gelecekteki işler için doğru becerileri belirlemek ve bunlara yatırım yapmak için eğitim ve öğretim sistemleriyle koordinasyon çok önemli. Avrupa Birliği, nanoteknolojinin ve yarı iletken üretiminin stratejik özerkliği için önemli olduğuna karar vermişse, insanları ihtiyaç duyulan belirli becerilerle donatmak da aynı derecede önemli. Endüstriyel gelişme, becerilere yatırım ve insana yakışır işlerin yaratılması ayrılmaz bir ikili.

Demografik tahminler, Avrupa nüfusunun 2026'ya kadar hafifçe artacağını, ardından 2100'e kadar ve muhtemelen daha sonrasına kadar sürecektir bir düşüş olacağını gösteriyor. Daha uzun yaşam beklentileri, azalan doğum oranları ve göçlerin birleşimi, küçülen bir iş gücü ile karakterize edilen demografik bir tabloya işaret ediyor. Mevcut iş gücü kıtlığının, özellikle bazı kritik sektörlerde ve zaten nüfus azalmasından muzdarip olan Avrupa bölgelerinde, önümüzdeki on yıllarda daha da kötüleşmesi muhtemel. AB'nin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi ajansının (Eurofound) yaptığı bir araştırmaya göre, Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti ve Hollanda gibi ülkeler dijital sektörlerde karşılanamayan iş gücü talebiyle yüz yüze gelmiş durumdadır. Pandemi, genel durumu daha da kötüleştirecek; inşaat gibi sektörler belirli zorluklarla karşı karşıyalar. Bu demografik eğilimler, Avrupa'nın kritik sektörlerdeki işlerde çalıştıracak kişileri bulmadaki yeterliliği hakkında soruları gündeme getiriyor. Yaşlılar için aktif ve sağlıklı yaşlanma politikaları bu sorunları ele almanın bir yolu. Bununla birlikte, AB genelinde büyük farklılıklar gösteren emeklilik yaşının yükseltilmesi, özellikle bazı ülkelerde hızla tartışılmalı bir konu haline gelebilir.

Yurttaşlar, günlük yaşamlarının yanı sıra ekonomik faaliyetlerini de güçlü bir şekilde etkileyecek konularda söz sahibi olmalı.

Bu bağlamda, gençlik politikasına odaklanmak, önümüzdeki bir kaç on yılda Avrupa'nın refahı üzerinde belirleyici bir etkisi olabilecek önemli bir adım. Ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin oranını azaltmak ve onların iş gücü piyasasına geçişlerini desteklemek, birçok gencin kariyerini yıllar sonra darmadağın eden 2008 mali krizinin acı

deneyiminden kaçınmaya yardımcı olabilir. Avrupa Komisyonu, gençlerin yurt dışında iş bulmalarına yardımcı olmak için ALMA (Aim, Learn, Master, Achieve), 'Hedefle, Öğren, Ustalaş, Başar', adlı yeni bir değişim programı aracılığıyla gençlere daha fazla yatırım yapacağını belirtti. Erasmus programlarının başarısının gösterdiği gibi gençlik hareketliliğini teşvik etmek akıllıca bir fikir olsa da, plan yurt dışında geçici iş deneyimi önermenin ötesine geçmeli. Bazı Avrupa ülkeleri ve bölgelerinin karşılaştığı özellikle yüksek düzeydeki genç işsizliğin önüne geçmek bir öncelik olmalı.

Ayrıca, genç insanlar iklim acil durumunun ve daha geniş çevresel zorlukların giderek daha fazla farkına varıyor ve politikacıları çevrenin korunması için zorluyor, iklim değişikliğini azaltma ve iklim değişikliğine uyum sağlama çabalarını artırmaya çağırıyor. Dolayısıyla, Avrupa'nın stratejik özerkliğinin iklim siyasetine ilişkin sürdürülebilirliği, gelecek neslin desteğine de bağlı.

Stratejik özerkliğin sosyal tarafının önemli bir boyutu, iklim değişikliği ve dijitalleşme karşısında adil ve eşit geçişleri sağlamakla ilgili. Yeşil geçiş, enerji ve kıt kaynaklar konusunda dışa bağımlılıkları azaltabileceğinden, Avrupa'nın stratejik özerkliği için önemli bir ön koşul. Bu dönüşüm aynı zamanda, yeniden yapılanmayla karşı karşıya kalan ekonomik sektörler üzerinde olumsuz istihdam etkileriyle birlikte eşit olmayan dağılımsal sonuçlar oluşturacak. Ülkeler, mevcut ekonomik ve endüstriyel yapılarına ve ayrıca ham maddelere göre erişimlerine bağlı olarak eş geçiş konusunda farklı deneyimler yaşayacaklar. Potansiyel iş kayıpları, geçişin herkes için adil bir süreç olmasını sağlamak için özenli bir yönetim gerektiriyor. Geçişlerin tüm aşamalarında işçilerin yanında olduğundan ve desteklendiğinden emin olmak için sosyal ortakların her düzeyde daha çok dahil olması gerekiyor. Bunu yapmamak, eşitsizlikleri derinleştirme, kutuplaşmayı artırma ve halkı, ezber bozan yeşil politikaların aleyhine döndürme riskini taşıyor ve [bu da] stratejik özerkliği pekala baltalayabilir.

Karbonsuz bir ekonomiye adil ve eşit geçişleri sağlamak için, karbon yoğun süreçlere en fazla bağımlı olan sektörleri desteklemek amacıyla ek fonlara ihtiyaç duyulacak. 'Fit for 55' paketinin bir parçası olarak, Avrupa Komisyonu, yurttaşların enerji verimliliği ve daha temiz ulaşım çözümlerine yönelik yatırımları finanse etmelerine yardımcı olmak için mevcut adil geçiş fonlarına ek olarak bir Sosyal İklim Fonu önerdi. Bunun adil bir geçiş sağlamak için yeterli olup olmayacağı görülecek.

Önümüzdeki yol

Avrupa stratejik özerklik tartışması önümüzdeki yıllarda da devam edecek. Fransa'nın 2022'de AB başkanlığını devralmasıyla birlikte, açık stratejik özerklik muhtemelen Avrupa siyasi söyleminde daha da merkezi hale gelecek. Fransa'nın, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Avustralya arasındaki Aukus askeri paktından çıkarıldığı ve bunun sonucunda Avustralya ile yapılan kazançlı bir nükleer denizaltı sözleşmesini kaybettiği için duyduğu hayal kırıklığı, bu eğilimi yalnızca güçlendirecektir. Aukus olayı, diğer jeopolitik aktörler karşısında bağımsızlığını ve nüfuzunu koruyabilen bir Avrupa imajını sarstı.

Jeopolitik içerik sürekli gelişirken, bir şey açık: yurttaşlar, stratejik özerliğe giden yolda ön safta ve merkezde olmalı. Öne sürülen tüm girişimler, örneğin iş arama veya eğitim ve öğretim alanında yurttaş katılımını içermeli ve destek sunmalı. Beklentiler erkenden yönetilmeli ve -karşılıklı değiş-tokuşların bir açıklaması da dahil olmak üzere- tartışılan

politikaların önerilen etkisi hakkında şeffaflık, esas olacaktır. Sosyoekonomik hususlar, jeopolitik ve iklim politikalarının kesiştiği noktada yer alıyor. Bunu -sonradan değil,- en baştan netleştirmek, Avrupa'nın stratejik özerkliği ile ilerlemek için ihtiyaç duyulan politikaların kamuoyu tarafından kabulünü artıracaktır. Toplumsal ve demokratik meşruiyet için bünyesinde bir temelden yoksun olan herhangi bir stratejik özerklik girişimi başarısız olmaya mahkumdur.

Mehtap Akgüç is a senior researcher at the European Trade Union Institute (ETUI) and a research affiliate at the Institute of Labor Economics (IZA). Her research focuses on labour markets, wage inequalities, migration and mobility, the green and circular economy, and economic development. She holds a PhD in economics from the Toulouse School of Economics.

Published August 5, 2022

Article in Turkish

Translation available in English, French, Polish

Published in the *Green European Journal*

Downloaded from <https://www.greeneuropeanjournal.eu/jeopolitik-bir-avrupa-sosyal-politikayla-baslar/>

The Green European Journal offers analysis on current affairs, political ecology and the struggle for an alternative Europe. In print and online, the journal works to create an inclusive, multilingual and independent media space.

Sign up to the newsletter to receive our monthly Editor's Picks.